

**ANNA SEGHERS'İN “ST. BARBARALI BALIKÇILARIN İSYANI”
ADLI ROMANINDA BETİMLEMELERİN İŞLEVLERİ****THE FUNKTION OF DESCRIPTIONS IN ANNA SEGHERS’
“REVOLT OF THE FISHERMEN OF SANTA BARBARA”***Gürsel UYANIK****Özet:**

Farklı söylem türlerinin yer aldığı Anna Seghers’in “St. Barbaralı Balıkçıların İsyanı” adlı romanında, betimsel kesitlerin işlevlerini saptayarak, romana değişik bir açıdan bakabilmek, değişik bir yorum getirebilmek bu yazıda ulaşılmaya çalışılan asıl amaçtır. Seghers, romanında kullandığı betimlemeler yoluyla olaylar, insanlar ve olgularla ilgili okur üzerinde sarsıcı etkiler ve izlenimler oluştururken, aynı zamanda imgesel bir dünyanın kapılarını da aralar. Romanda yer verilen betimsel kesitlerin, Seghers’in gerçekçi yazın sanatıyla örtüştüğü, toplumsal sorunları yansıtmada yazara büyük kolaylıklar sağladığı saptanır. Özellikle olayların geçtiği çevre betimlemeleri, insanların içinde buldukları ruhsal durumların ve karşı karşıya oldukları sorunların daha iyi anlaşılmasına büyük katkılar sağlarlar.

Anahtar Kelimeler: Anna Seghers, Betimlemelerin İşlevleri, Gerçekçi Yazın, Toplumsal ve Ruhsal Sorunlar.

Abstract:

The main purpose of this essay is to provide a different interpretation of Anna Seghers’ “Revolt of the Fishermen of Santa Barbara”. The novel that bears various discourses is examined on the basis of the function of descriptive texts. Seghers through the descriptive texts about people and events creates staggering impressions on the reader and opens the door to an imaginary world. Seghers with realist narrative techniques is able to reflect social problems. Especially the environmental descriptions help to understand the psyche of the characters.

Key words: Anna Seghers, Descriptions and Their Functions, Realist Literature, Social and Psychological Problems.

* Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü – Erzurum
gurseluyanik@hotmail.com

Alman yazarlarından Anna Seghers'in *St. Barbaralı Balıkçıların İsyanı*¹ (*Aufstand der Fischer von St. Barbara* 1928) adlı romanında kullandığı betimsel kesitlerin işlevlerini saptayarak, romanı değişik bir açıdan yorumlamaya geçmeden önce, Seghers'i kısa da olsa tanıtmanın yerinde olacağı düşüncesindeyiz. 19 Kasım 1900 tarihinde Almanya'nın Mainz kentinde dünyaya gelen Seghers, sanatla iç içe yaşayan ve parasal açıdan sorunları olmayan bir ailenin üyesidir. Köln ve Heidelberg Ruprecht Karl Üniversitesi'nde Çin Dili ve Edebiyatı, Sanat Tarihi okuyan yazar, 1924 yılında *Rembrand'ın Yapıtlarında Judaizm* adlı doktora çalışmasını tamamlar. 1925 yılında Macar sosyolog Laszlo Radvanyi ile evlenir. Yazarın yazmaya başladığı yıllarda politik ortam Almanya'da karışıktır. Birinci Dünya Savaşı, peşinden enflasyon, ekonomik kriz ve devrimin yenilgiye uğraması, faşizmin yükselişine kadar varır. Seghers, Almanya'nın o çalkantılı yıllarını, *Ölümler Genç Kalır* (*Die Toten bleiben Jung* 1941) adlı romanıyla dile getirir.

Faşizmin Almanya'yı egemenliği altına aldığı 1933 yılında, bütün devrimci sanatçılar gibi, Seghers de ülkesini terk etmeye zorunlu kalır. Fransa'ya gider, sekiz yıl orada yaşar. Faşizmin Fransa'ya ulaşmasıyla 1941 yılında ülkeyi terk ederek Meksika'ya yerleşir. Savaş sonrası ülkesine döner, Berlin'de Demokratik Alman Cumhuriyeti Edebiyatçılar Birliği Başkanı olur. Birçok ödül ve nişan yanında 1928 yılında Kleist, 1951 yılında da Georg-Büchner Ödülü'nü alan Seghers, ilk yapıtlarından itibaren toplumsal sorunlara ve olaylara eğilir; bu yüzden yapıtları gerek öz gerekse biçim bakımından gerçekçi yazının izlerini taşırlar. *Arkadaşlar* (*Die Gefährten* 1932), *Kelle Ödülü* (*Der Kopflohn* 1939), *Yedinci Haç* (*Das siebte Kreuz* 1942), *Transit* (*Transit* 1944), *Karar* (*Die Entscheidung* 1959), *Dar Ağacında Işık* (*Das Licht auf dem Galgen* 1961) ve *Aldatma/Bir Sevda Öyküsü* (*Überfahrt/Eine Liebesgeschichte* 1971) gibi önemli yapıtların yazarı olan Seghers, Neo-Klasik bir kültürden yana değildir. Fakat dar görüşlü, devrimci ad altında ucuz bir yazını da kabul etmez². 1 Haziran 1983 yılında ölen Seghers'in yazarlık yaşamıyla ilgili karakteristik çizgisini kısaca belirttikten sonra, şimdi betimlemenin tanımlamaları üzerinde durabilir ve romanda yer verilen betimsel kesitlerin işlevlerini saptayabiliriz.

Bilindiği üzere roman, bir olayı; kişi, çevre ve zaman göstererek anlatma sanatıdır. Roman yazarı, sanatını gerçekleştirirken gerçek dünyaya öykünür ve okuruna küçük bir dünya sunma çabası içindedir. Bu işlemi yaparken asıl amacı, gerçek anlamda dünyanın ya da yaşamın yaratıcısı olmak değildir. Asıl amaç, anlattıklarına gerçeksiz bir atmosfer kazandırmak

¹ *Aufstand der Fischer von St. Barbara* adlı romanın aşağıda künyesi verilen çevirisi bu çalışmamızda kaynak olarak kullanılmıştır: Anna Seghers, *St. Barbaralı Balıkçıların İsyanı*, (Çev: Azmi Arna), Gözlem yay., Basım 1, İstanbul 1993.

² Anna Seghers'in yaşamıyla ilgili bu kesitler, Azmi Arna'nın romanın çevirisine eklediği giriş yazısından özetlenmiştir.

ve okurunu böyle bir atmosferin içine çekmektir. Bunu gerçekleştirmek amacıyla yazar, roman sanatının kendisine sunduğu çeşitli anlatım tekniklerinden yararlanır. Betimleme de yazarın kullandığı bu önemli tekniklerden biridir³. En basit ve bilinen biçimiyle betimleme, ‘sözcüklerle resim çizme’ sanatı olarak tanımlanır. Bilimsel bağlamda konuya büyük önem veren Friedrich Hegel, yalın ve öz biçimde betimlemenin ‘gözlemleyen aklın etkinliği’ olduğunu söyler⁴. Bollnow ise, betimlemeyi ‘izlenim’, ‘haber’, ‘protokol’, ‘öyküleme’ ve ‘yansıtma’ gibi sözcüklerden ayırmaktadır. Bollnow’a göre betimleme izlenimlerin anlatılmasından nesnelliliği ile ayrılır. Adından da anlaşılacağı üzere izlenimsel bir anlatım öznel ve izlenimsel etkilere dayanır. Bir haber ya da bir protokol, olayları ve sonuçları oldukça belirgin, sınırlı ve nesnel bir biçimde aktarırken, betimleme olayları ayrıntılı bir biçimde ortaya koymaya çalışır. Öte yandan öykülemenin, betimlemeyle karşılaştırılmasında daha az nesnel olduğu görülür⁵. Çevredeki canlı cansız varlıkların özelliklerini, bu varlıkların duyular üzerinde uyandırdıkları etki ve izlenimleri belirtmeye çalışmak; nesnelere, varlıkların, belirgin özelliklerini tanıtarak okurda imgesel bir dünya yaratmak yazınsal bir yapıtta betimlemelerin gerçekleştirdiği işlevlerdendir. Betimlemelerin işlevleriyle ilgili önemli sayılabilecek şu saptama yapılır: “Anlatılarda betimlemeler, kişileri tanımaya ya da eylemin/olayın koşullarını anlamaya onlara bir gerçeklik izlenimi vermeye, bir etki, bir atmosfer ve beklenti yaratmaya yarar”⁶.

Yazınsal bir metin okuru, aynı yapıt içinde birbirinden farklı söylem türleriyle karşılaşır. Bu metin; betimsel, anlatısal, açıklayıcı veya kanıtlayıcı nitelikler taşıyan kesitler içerebilir. Üstelik sözü edilen bu niteliklerin yanına bazen anlatıcının yaptığı yorumlar, duygularını dile getirdiği öznel kesitler ile figürlerin konuşmaları ve aktarılmış söyleşiler de eklenebilir⁷. Yazar, yapıtında kullanmaya çalıştığı betimlemelerin yukarıda belirtilen işlevlerini tam olarak gerçekleştirebilmesi için, düzenlenişlerine de dikkat etmek durumundadır. Bir şeyi betimlemeye çalışırken, bu nesnenin ya da kişinin diğer nesne ve kişilerden farklı, dikkat çekici ve çarpıcı yanlarını belirli bir düzen içinde sunması gerekir. Bu düzenlemeyi yaparken, yani betimlemelerini düzenlerken daha çok ‘bakış açısından’ yararlanır. Çünkü betimlemeler bakış açısının mantığına uyar⁸. Başka bir söylemle

³ Bk. Mehmet Tekin, *Roman Sanatı, Romanın Unsurları 1*, Ötüken yay., İstanbul 2006, s. 199.

⁴ Bk. Georg Wilhelm Friedrich Hegel, *Phänomenologie des Geistes*, Auf der Grundlage der Werke von 1832-1845 ed. Ausg., Red. Eva Moldenhauer und Karl Markus Michael, 4. Auflage, Frankfurt a. Main 1993, s. 185.

⁵ Bk. Otto Friedrich Bollnow, Beschreibung als Mittel der Erkenntnis, In: *Universitas 31 (1976)*, s. 369-371.

⁶ Ayşe (Eziler) Kıran-Zeynel Kıran, *Yazınsal Okuma Süreçleri*, Seçkin yay., Basım 2, Ankara 2003, s. 19.

⁷ Bk. Ayşe (Eziler) Kıran-Zeynel Kıran, age., s. 17.

⁸ Bk. Ayşe (Eziler) Kıran-Zeynel Kıran, age., s. 19.

betimlemeler, betimleyen figürün bakış açısını ortaya koyan belirtiler yardımıyla düzenlenir.

Yazar, betimsel kesitlerle örülü bir anlatımla okurun çeşitli duyularına seslenerek, anlatılan olay, olgu ya da varlıkla ilgili bazı izlenimler kazanmasına yardımcı olur. Bu amacını gerçekleştirmesi için oldukça özenli bir gözlem yapması gerekir. Gözlem sırasında olay ya da varlıklarla ilgili ayırt edici özelliklerin özenle seçilmesi, betimlemenin etkisini ve başarısını daha da artırır. Yazarın, gördüklerini, okurunun imgelem dünyasında canlanacak biçimde anlatmasıyla oluşan betimsel kesitlerde asıl olanın görsellik olması nedeniyle, insanın görme organına hitap eden ayrıntılar büyük önem kazanır. Betimlemek, bir şeyi olduğu gibi anlatmak, çizmek değildir. Aslında bir şeyi olduğu gibi anlatmak da olanaklı değildir. Yazar ya da romancı, betimleyeceği şeyin karakteristik yönlerini dikkate alarak gerçekleştirir; çizdiği, anlattığı şeyi gerçekmiş gibi hissettirir. En azından bunu başarmak zorundadır. Bu durumda yazara düşen görev, iyi bir gözlemci olmak, dikkati elden bırakmamak, ayrıntıları yakalama becerisini gösterebilmektir⁹.

Betimlemeler, yazarın anlatma biçimine ve anlattıklarına duygularını katıp katmamasına göre de sınıflandırılabilir: Bunlar 'izlenimsel' ve 'açıklayıcı' betimlemeler olarak ikiye ayrılır. İzlenimsel betimlemede duygular ve öznellik daha ağır basar. Anlatıya sokulan şeylerde kahramanların duygu dünyasına göre değişen özellikler, ayrıntılar ve incelikler bulmak olasıdır. Kısaca yazar izlenimsel bir betimleme yaparken, duygularına bağlı kalır, anlattıklarına duygularını da katar. Açıklayıcı betimlemede ise yazar, anlatıma duygularını katmadan gözlemlerini nesnel bir biçimde sunmaya çalışır. İster izlenimsel isterse açıklayıcı olsun yazarın kendi duygu ve düşüncelerini de aktarmaya yarayan betimlemeler, okurun hayal dünyasına ve duygularına da hitap ederler. Başka söylemle yazınsal bir yapıtta başvuru betimlemeler, okurla yapıt arasındaki iletişimi kuvvetlendirmeyi ve okurun dikkat ve merakını sürekli canlı tutmayı amaçlar. Yazınsal betimleme, sözcükler aracılığıyla varlıkların, nesnelere ve portrelerin özelliklerinin daha açık bir şekilde okura yansıtılmasına aracılık eder. Betimleme, "bir şeyi somutlaştırma işlemi gerçekleştirilirken onun karakteristik çizgilerini, rengini ve ruhunu canlandırmak"¹⁰ demektir.

19. yüzyıl yazın sanatında yoğun bir biçimde kullanılan betimleme yöntemi, özellikle gerçekçi yazarları etkisi altına alır. Gerçekçi veya doğalcı yazarlar tarafından benimsenmesinin arkasında betimlemenin, görülen ya da anlatılması gereken şeyleri, pek fazla değişikliğe uğratmadan olduğu gibi yansıtılma özelliğine sahip olmasının yattığı söylenebilir. Bu yüzden betimleme sanatını gerçekçi ve doğalcı yazarların sıklıkla kullandıklarını

⁹ Bk. Tekin, age., s. 200.

¹⁰ Tekin, age., s. 199.

kolayca söyleyebiliriz. Gerçekçiler ve ardından doğalcıların yaklaşımlarıyla betimleme yöntemi, yeni bir anlayışla uygulanmaya başlar. Romantiklerin ruha ve göze hitabeden örnekleri, gerçekçilerin kabulüyle yeniden aslına döner; değiştirmek yerine ‘olduğu gibi’ yansıtmak asıl amaç olur. Gerçekçi ve doğalcı yazarlar, anlatılacak olaya, çizilecek karaktere ya da anlatıya egemen olacak atmosfere gerçekçi bir nitelik kazandırmak için betimlemeye başvururlar. Bu yazarlar için betimleme bir araç işlevi görür¹¹. E. Zola, G. Flaubert, H. Balzac sözünü ettiğimiz betimleme yöntemini yapıtlarında başarılı bir biçimde kullanan dünya çapında önemli yazarlardır.

Alman Yazını'nın önemli yazarlarından biri olan Seghers, yapıtlarının neredeyse hemen hepsinde toplumsal sorunları, olayları ve olguları dile getirmeye çalışır. 1928 yılında kaleme alınan roman *St. Barbaralı Balıkçıların İsyanı*, balıkçıların haklarını almak için ortaya koydukları direnişi anlatır; başka bir biçimde söylemek gerekirse başarıya ulaşamamış bir grevin öyküsüdür, olaylar başarısızlıkla sonuçlanan bu grevin ya da isyanın etrafında döner. Balıkçılıkla geçinen sahil kasabasının insanları, haklarını almak için armatörlere karşı direnişe geçerler. Bu direniş, romanın başkahramanı Hull'un kasabaya gelmesiyle başlar, belirli bir aşamaya kadar gelir ve sonunda başarıya ulaşmadan sonlanır. Oldukça yalın ve anlaşılır bir dille yazıldığını belirtebileceğimiz Seghers'in romanında yer verdiği betimsel kesitler, bizi kolaylıkla bazı saptamalara götürmektedir. Yazar yalın ve usta bir biçimde çevre ve olayların aktarımında sık sık betimlemelere yer verir. Olayların geçtiği çevrelerin yansıtılmasında yoğun bir biçimde kullanılan betimlemeler, insanların ruhsal durumlarının, yaşadıkları sorunların okur tarafından daha kolay bir biçimde algılanmasına katkıda bulunurlar. Daha romanın ilk sayfalarında bu türden betimlemelerle karşılaşılır.

“Yağmur yağmak üzereydi. Makine dairesinin yanına bağlanan bir iki koyun meliyordu. Nemli havanın, hayvanların ve makine yağının kokusu birbirine karışıyor, tatlı bir yolculuk havasını andırıyordu. Hull küpeştenin üstünde, geminin denizi yarmasıyla saçılan beyaz köpükleri seyrediyordu. Kocaman bir yarayı andıran köpükler gittikçe silinen beyaz bir iz bırakarak kayboluyordu. Birden bütün bunları kafasında not etmek gerektiğini düşündü. Sadece köpükleri değil, ama kaptanın yeleşindeki düğmeleri, kuşları, yolculuk havasını andıran kokuyu, her şeyi, ama her şeyi not etmek gerektiğini düşündü. Yanı başında hayvanlar sayılmazsa gemideki tek yol arkadaşı olan kız, küpeşteye yaslanmış, karmakarışık saçlarının arasından gözlerini suya dikmiş, kımıldamadan denizi seyrediyordu” (s. 14).

¹¹ Bk. Tekin, age., s. 201-202.

Yukarıya alıntıladığımız betimlemede yazar, anlatıcının görme, işitme ve koklama gibi duyu organlarını devreye sokarak, yaşanan atmosferin, olayların ve varlıkların belirleyici niteliklerinin okur tarafından daha iyi algılanmasını sağlar. *Yağmurun yağmak üzere olduğunun belirtilmesi görsel bir tablo yaratırken, iki koyunun melemesi* sanki uzamı okura duyma mesafesi kadar yaklaştırır; *havanın, hayvanların ve makine yağı kokularının birbirine karıştığı* söylenmesi ise okuru neredeyse ortamın içine çeker. Ancak Seghers, bütün bunları yaparken, romantik bir havadan uzak gerçekçi bir ton içinde kalmaya özen gösterir. Bu tabloda yer verilen varlıklar, eşyalar ve olaylar en belirgin özellik ve biçimiyle tanıtılıp, okurun imgeleminde canlandırılır. Bir bakıma varlıkların, nesnelerin ve olayların sözcüklerle resmi çizilir. Bu anlatım yoluyla yazar, okurun duygularına, hayal gücüne seslenir; başka bir biçimde söylemek gerekirse dış dünya ve varlıklarla ilgili izlenimlerini okura da aktarmak ister. Bunun için de bilinçli, titiz bir gözlem yoluyla ayrıntıları seçtiği, ayrıntıları imge oluşturacak biçimde düzenlediği görülür.

Betimsel bir girişle başlayan bu paragraf zaman zaman 'anlatsal metin'¹² kesitleri de içermektedir, ancak betimsel metin özelliklerinin daha ağırlıkta olduğunu görüyoruz. Örnekte görüldüğü gibi roman, gözlemci diyebileceğimiz bir dış-öyküsel anlatıcı tarafından anlatılmaktadır. *Nemli havanın, hayvanların ve makine yağının kokusunun birbirine karıştığı*, anlatıcının ağzından okuyucuya aktarılmaktadır. Bu betimsel kesitten havanın durumunu ve anlatsal zamanı kestirmek olanaklıdır. *Bir kocaman yarayı andıran köpükler* ise, benzetme sanatı kullanılarak bize en baştan olayın kahramanlarının ruh halleri hakkında bir fikir vermektedir. Romanda bu tür benzetmelerden sıkça yararlanılmaktadır. Bu benzetmelerin, yapılan betimlemeleri daha da belirginleştirmeye yaradığını söylemenin yanlış olmayacağı açıktır.

Anlatıcı her ne kadar olayların içinde yer almayan birisi olsa da, anlattıklarıyla yaşananları okurun imge dünyasında canlandırmayı, okuru romana çekmeyi başarıyor diyebiliriz. Köpükler, kocaman bir yaraya benzetilerek okur etkilenirken aynı zamanda insanların içinde buldukları koşulların zorluğuna açık bir gönderme yapılır. Romanın yazıldığı zamanın toplumsal, siyasal ve kültürel olaylarının, insanların ruhsal yaşamlarını etkiler biçimde yansıtıldığı saptanır. Sadece buraya alıntıladığımız betimlemeden bile insanların mutsuz olduğu, yoksulluğun ve işsizliğin kol gezdiği bir dönemin yansımalarını okumak olasıdır. Bu saptamalardan yola çıkarak, "*havanın tatlı bir yolculuk havasını andırması*" ifadesinden, aslında insanların bazı güzelliklere özlem duyduklarını, çekilen sıkıntıların,

¹² **Anlatsal Metin:** "Bir olayı, bir olguyu, bir öyküyü anlatır. Olayın akışını belli bir zaman ve uzama yerleştirir. Olayın evrelerini anlatarak süresini ve sınırlarını saptar." Ayşe (Eziler) Kıran-Zeynel Kıran, age., s. 21.

insanların yaşamlarını ve psikolojik durumlarını olumsuz yönde etkilediğini söylemek zor olmasa gerekir. “İçtikleri masadan meyhanenin penceresi görünüyordu. Bir ekim öğleden sonrasıydı. Kurşun rengi, kasvetli, yağmur dolu bir hava vardı dışarıda” (s. 16). Bu alıntıda ‘kurşun rengi’ ve ‘kasvet’ sözcüklerinin aslında insanların mutsuzluklarını ve sıkıntılarını daha iyi anlatabilmek için kullanıldıklarını görüyoruz. Özellikle roman kahramanlarının ruhsal hallerini çözümlenmede bu tür betimsel kesitlerin yazara büyük kolaylıklar sağladığı söylenebilir. Romanda bunun gibi örneklere sıklıkla rastlanılmaktadır.

“Hull başını pencereden yana çevirdi. Ama dışarıda karanlıktan başka hiçbir şey görünmüyordu. Yalnız buğulanmış camın üstünde yağmur tanecikleri belli oluyordu. Hull uzaklarda, güneydeki bir meyhanenin camakanını hatırladı. Cam kir içindeydi, arkasında üst üste yığılmış kavunlar duruyordu. Bazıları kesilmişti, suları akıyordu. Hepsinin üstü sinek doluydu. Sokak daracıktı, evler birbirinin içine girmişti. Bunaltıcı bir sıcak vardı. Hull durmadan kavunlara bakıyordu. Kesik dilimler öyle suluydu ki, sineklere rağmen yiyesi geliyordu” (s. 17).

Görüldüğü üzere bu kesit, anlatısal bir biçimde başlamasına rağmen, betimleyici sözcüklerle iç içe geçer. “Hull başını pencereden yana çevirdi.”(anlatısal cümle) “Ama dışarıda karanlıkta hiçbir şey görünmüyordu. Yalnız buğulanmış camın üstünde yağmur tanecikleri belli oluyordu.”(Betimsel cümleler). Paragrafta anlatısal cümlelerde ağırlıklı olarak -di li geçmiş zaman (çevirdi, hatırladı) kullanılırken, betimsel cümlelerin daha çok geçmiş zamanın hikayesiyle (oluyordu, duruyordu, akıyordu) kurgulandığı saptanır. Bir yandan romanın başkahramanı Hull’ün bulunduğu çevre betimlenirken, bir yandan da anlatısal metinle olayın akışı devam etmektedir. Her ne kadar betimsel metinler genel karakteristiği nedeniyle durağan bir görünüm verseler de, Seghers kendine özgü betimleme tekniğiyle zaman zaman betimlemelerinin arasına anlatısal kesitler katarak durağanlığı gidermeyi denemiş bunda da başarılı olmuştur. Romanda karşılaştığımız betimsel kesitler, olayların akışının verildiği anlatısal kesitlerle neredeyse aynı oranda kullanılmışlardır; başka biçimde söylemek gerekirse betimlemeler ile anlatısal metinler sanki eşit biçimde romanın içerisine dağıtılmış gibidir. Fakat hiçbir zaman romanın gerçekçi yanını zedeleyecek niteliklere bürünmezler.

Yağmur taneciklerinin anlatılış biçiminde bile gerçekçiliğin izlerini bulmak olasıdır. Gerçekçi betimlemenin içine insanların ruhsal durumlarına gönderme yapan sözcüklerin sıkıştırılmış olduğu dikkat çeker. *Bunaltıcı bir sıcaklığın* egemen olduğundan bahsedilmesi, dönemin bunalımlarının aktarılmasına, insanların yaşadığı sorunların okur tarafından daha iyi

anlaşılmasına katkı sağladığı kolaylıkla saptanabilmektedir. *Camın kir içinde, kavunların gelişi-güzel bir biçimde üst üste yığılmış, sineklerin ortalığı kaplamış* halde gösterilmelerine ek olarak, *kavunlardan bazılarının kesilmiş ve sularının akıyor* durumda betimlenmesine de, henüz bu bölgede temizliğe ve sağlığa ekonomik düzeyin yetersiz olması nedeniyle tam olarak dikkat edilmediğini gösteren ipuçları olarak bakmak gerekir. Yazar fakirliği, yoksulluğu anlatmaya çalışırken doğrudan bir söylem geliştirmek yerine, dış-öyküsel anlatıcının bakış açısından çevre betimleri yapmayı benimser.

"Güneşsiz ama ılık bir gündü, rüzgar karadan esiyordu, insan dilinde tuz tadı hissetmeyi özliyordu. Karada da, denizde de ağır, tozlu bir hava vardı. Kasabada çit çıkmıyor, yalnız yağmurun kayalıklara kaçırdığı kuşların sesi duyuluyordu. Rıhtımda her şey eskisi gibiydi, öyle fazla iş yoktu ama, yine de bir koşuşma göze çarpıyordu. Kırmızı boyları yağmurdan yol yol akmış sandıklar Pazar yerinden geçirilip rıhtımdan depolara taşınıyordu. Depoların kapıları açılıyor, iyi yağlanmamış makaranın üstünde dönen halat gıcırdayordu" (s. 81).

Seghers, bu kesitte olduğu gibi, romanında kullandığı diğer betimsel kesitlerde de anlatıcısına geçmişteki olayları anlattırırken, daha çok geçmiş zamanın hikayesiyle hitap eder. (*esiyordu, özliyordu, duyuluyordu, çarpıyordu, taşınıyordu, gıcırdayordu*) Geçmiş zamanın hikayesinin kullanılması okur üzerinde süreklilik izlenimi yaratmaktadır. Bu nedenle okur, durağan gibi görünen betimsel kesitlerde bile bir hareketlilik varmış duygusuna kapılmaktan kendini alamaz. St. Barbara adlı kasabayı betimlerken anlatıcı, önce kasabayı kuşatan iklimi vermeyi benimser, yani kasabayı doğrudan kendine özgü özellikleriyle tanıtmak yerine, onu daha iyi yansıtabileceği bir atmosferin içine koyar. *Güneşin parıldamadığından, rüzgarın tehlikeli esmesinden, insanda bazı özlemlerin depreştiği tozlu bir havanın egemenliğinden* bahseden betimsel kesit, kasabanın özelliklerini ve bu kasabada yaşayan halkın içinde bulunduğu olumsuz, başka bir deyişle sorunlarla dolu ortamı etkileyici bir biçimde anlatan nitelikler taşır. Kasaba sessizlik içindedir, sanki fırtına öncesi bir sessizlik hüküm sürmektedir; bu durum balıkçıların gerçekleştireceği isyana işaret eder gibidir. Diğer yandan hemen her betimlemede kasaba halkının acı bir biçimde yaşadığı yoksulluğa, fakirliğe ve açlığa göndermeler yapıldığı saptanır. *Kırmızı boyları akmış sandıklar, iyi yağlanmamış makaranın üstünde dönen halatın çıkardığı gıcırta sesleri, sözünü ettiğimiz yoksulluğun ve fakirliğin belirtileri* olarak görülmelidir. Aynı zamanda bu tablonun, romanın anlatıcısının ruhsal durumunu yansıtan büyük bir karamsarlığın izlerini de taşıdığı kolaylıkla söylenebilir.

Romanda çoğunlukla çevre betimlemelerine yer verildiğini, figürlerin özellikleriyle ilgili bilgilerin dolaylı bir biçimde ima edildiğine tanık oluruz. Roman kişileriyle ilgili dolaylı bazı bilgiler ve betimlemelere ulaşma olanağımız olsa da, bunları çevre betimlemeleriyle karşılaştırdığımızda çok az oranda oldukları ortaya çıkar. Kişilerin özelliklerini, onların karakterlerini yansıtmaya amaçlı taşıyan az sayıdaki betimsel kesitlerin de, yoğun bir biçimde anlatsal kesitlerle kuşatıldığı saptanır. Başka bir şekilde anlatmak gerekirse; çevre betimlemelerinin yapıldığı kesitlerde tam anlamıyla bir betimlemeden söz etmek olasıyken, portre betimlemelerinde eylemin, olay akışının daha ağırlıkta olduğu anlatsal kesitler dikkat çeker. Kişilerle ilgili özelliklerin anlatılmaya çalışıldığı bu türden az sayıdaki betimsel kesitlerde bile, bu kişilerin Seghers'e özgü gerçekçi ve sıradan çizgileriyle öne çıkarıldıkları dikkatlerden kaçmaz.

“Birisi omzuna dokundu. Sarı gömlekli adamdı bu. Hull ile konuşmaya başladı. Hull fena halde korkmuştu, büzüldü, kekeleydi. Fakat öteki, onu bir başkasıyla karıştırdığını fark etmişti. Hull da adamı daha önce görmediğini anladı. Bir süre konuştular, sonra Hull yukarıya çıktı. Küpeşteye yaslandı. Ada görünmüştü, dalkıran üstündeki kelle şekeri gibi sivri fener kulesi iyice belli oluyordu. Hull birden neşelendi. Parmaklarına kadar bütün vücudunu tatlı bir sıcaklık kapladı. Arkasına döndü. Ufukta, St. Barbara kahverengi bir leke haline gelmişti. Kaç zamandır dikkat etmediği şeyler gözüne çarptı: İkinci vakti hava masmaviydi, güneş deniz, deniz de güneş kokuyordu” (s. 112-113).

Romanın başkişisi olmasına karşın Hull'un, olağanüstü yeteneklerle donatılı biri olarak sahneye çıkartılmadığını görüyoruz. Hull, romandaki diğer figürler gibi sıradan biri olarak tanıtılır. Her ne kadar St. Barbara kasabası halkının gözünde önemli bir kahraman gibi görünüyorsa da, onun da herkes gibi korkuları vardır; *fena halde korkar, büzülür ve kekeler*. Aşırı olmasa da yer yer Hull'un duygularının dışı vurulduğunu fark ederiz. Seyir halindeki gemide adayı görmesi, fener kulesini seçebilmesi, Hull'un neşelenmesine neden olur ve *parmaklarına kadar bütün vücudunu bir sıcaklık* kaplar. Olumlu denebilecek bu ruhsal durum içinde daha önce görüp de fark edemediği şeyler şimdi dikkatini çeker: Hull için *hava masmavidir, güneş deniz, deniz de güneş kokmaktadır*. Alıntıya biraz daha yakından bakıldığında, Hull'un kişiliği ile ilgili bilgilerin verildiği kesitlerin oldukça sınırlı olduğu saptanırken, anlatsal kesitlerin daha ağırlıklı bir biçimde kullanıldığı dikkat çeker. Eylemlerin, olayların anlatımının öne çıktığı görülür. Sarı gömlekli adamın Hull'un yanına gelmesi, onun omzuna dokunması, Hull ile konuşması, Hull'un yukarıya çıkması, küpeşteye yaslanması anlatsal metin kesitleri olarak değerlendirilebilirler.

Sonuç olarak Seghers'in, ağırlıklı bir biçimde kullandığı çevre betimlemeleriyle, insan çevre ilişkisinin gerçekçilik bağlamında oynadığı önemi öne çıkararak romanını yapılandırdığını söyleyebiliriz. Yazarın, romanda sahne alan figürleri gerçekçi bir yaklaşımla tanıtmak için, bu figürlerin içinde yaşadıkları çevreleri çok iyi bilmek gerektiği düşüncesiyle betimlemelere başvurduğunu ileri sürülebiliriz. Roman figürlerinin, olayların ve olguların anlatımında uygulanan yöntemlerin ve betimlemelerin, yazarın toplumcu dünya görüşüyle örtüşür nitelikler taşıdığı saptanır. Bu örtüşmeyi başarıyla gerçekleştiren yazarın asla abartıya kaçmadığını, gerçeğe uygun yazdığını, okurunu fazlaca meraklandırmadığını ve germediğini, böyle bir kaygı taşımadığını söylemek gerekir. Romanın taşıdığı bu teknik özelliklere koşut, kahramanların da olağanüstü yeteneklerle donatılı olmadığı, gerçekçi çizgileriyle tanıtıldıkları dikkat çeker. Azmi Arna'nın dediği gibi, romanın temel kahramanlarından Hull ne bilinçli bir sendikacı ne de bir halk kahramanıdır. O sadece sıkıntılarıyla, özlemleriyle, iç çelişkileriyle olayları kendince kavramaya çalışan ve yorumlayan sıradan biridir¹³.

¹³ Bk. Anna Seghers, (Çev: Azmi Arna), age., s. 10 (Çeviriye eklenen giriş bölümünden).